Aan de leden van de Gemeenteraad van Hilversum
Alsmede de leden van de Commissie Ruimtelijke Ordening en projecten
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

per email: griffie@hilversum.nl

Betreft: Omgevingsvisie, Raadscommissie 11 januari, agendapunt 4

Amsterdam, 6 januari 2023

Geachte leden van de Raad, commissieleden RO,

Komende vergadering zal u in de commissie Ruimtelijke Ordening en Projecten spreken over het Raadsvoorstel Concept-Omgevingsvisie dat 1 februari bij u voorligt. Op basis van de aangeleverde stukken wordt u gevraagd, naar aanleiding van een door uw Raad aangenomen Amendement, te oordelen of de ontwerp-Omgevingsvisie en ontwerp-PlanMER voldoende zijn om vrij te geven voor inspraak.

Gelieve deze brief te beschouwen als onze inspraakreactie op uw vergadering van 11 januari.

Onze vereniging zet zich zoals wellicht bekend al meer dan 110 jaar in voor het behoud van de schoonheid van Nederland en de bescherming van erfgoed in het bijzonder. In het kader van de invoering van de Omgevingswet zijn wij thans actief om aan de voorkant van processen bij te dragen aan een goede ruimtelijke ordening en ruimtelijke kwaliteit. De Omgevingsvisie is hierin een cruciaal document.

Wij hebben kennis genomen van het door u als Raad vastgestelde proces en tevens kennis genomen van de inhoud van de concept-Omgevingsvisie, alsmede het ontwerp-plan MER.

Wij vragen uw Raad de Omgevingsvisie nog niet vrij te geven voor inspraak, maar eerst zelf als Raad nadere uitwerking te vragen van hetgeen op het gebeid van erfgoed en identiteit als het allerbelangrijkst wordt geacht door onder meer uw eigen inwoners.

Op basis van inbreng van de inwoners zijn drie waarden van de mediastad vastgesteld. Naast “Groen in en om Hilversum” is dat als tweede in de rij de “karakteristieke architectuur”. De nalatenschap van de wereldvermaarde architect Dudok waarderen de inwoners zeer. Ook het aantal van meer dan duizend monumenten in de gemeente kunnen op waardering rekenen. Daarnaast spreken de inwoners specifiek het belang uit van herbestemming van erfgoed.

Niettemin lijkt de waarde 'karakteristieke architectuur' bij de verdere beschrijving over de tafelrand te zijn verdwenen. Bij de "Hilversumse aandachtspunten" (p.27) komt het niet meer terug. Ook bij de voorgestelde denkrichting (p 28-30) is de aansluiting met de waarde "karakteristieke architectuur" niet te vinden. Pas bij de opsomming van lopende projecten is er wat meer aandacht voor "Zichtbaar en beleefbaar erfgoed, herbestemming" (p32)

Bij het 'Overzicht van de belangrijkste onderwerpen' (p32) komt letterlijk als laatste en dertigste punt de term erfgoed voor. (p. 33) *"Cultuurhistorie en identiteit van het gebied en de plek zijn in Hilversum al vaak het vertrekpunt voor gebieds- en locatieontwikkelingen. Erfgoed wordt ingezet als omgevingskwaliteit en gerestaureerd, getransformeerd en gebruiksgereed gemaakt, ook met een nieuwe functie"(…).*

Uit de bij deze concept visie opgestelde PlanMER volgt de constatering die wij opvatten als een waarschuwing:

*"De instandhouding en het waarderen van erfgoed in de samenleving wordt als steeds belangrijker ervaren. Verdichting en ruimtevragen vanuit verschillende maatschappelijke opgaven binnen de bebouwde kom leiden echter mogelijk tot een toenemende druk op gebouwd erfgoed en op de identiteit van Hilversum als tuinstad."*

Over de inhoud van de Omgevingsvisie stelt opsteller Arcadis voorts vast:

*"De nadruk ligt op vernieuwen, versterken en veranderen van de stad in plaats van beheren, onderhouden, verbinden en assimileren. Bij planvorming dient vooraf onderzoek gedaan te worden naar cultuurhistorie en eventuele waardevolle objecten en structuren, het verhaal van de plek. Bij transformaties wordt locatiegericht te werk gegaan waarbij de wijk en de stad uit het oog worden verloren."*

En voorts:

*"Bestaande monumenten, waardevolle objecten/panden/structuren (cultuurhistorie, het verhaal) worden op dit moment niet altijd als omgevingskwaliteiten beschouwd. Om het verhaal van Hilversum handen en voeten te geven is altijd een analyse vóóraf nodig." (PlanMER 4.1.2)*

Het advies van PlanMER Is dan ook:

*"Erfgoed dient integraal onderdeel uit te maken van visie- en planvorming, met als doel om de identiteit van Hilversum en de aanwezige stedenbouwkundige waarden niet verloren te laten gaan. Herontwikkelingen binnen het stedelijk gebied dienen qua karakter en omvang passend bij de omgeving te zijn."*

In de concept-Omgevingsvisie vinden wij bovenstaande aanbeveling niet terug. Erfgoed en herbestemming zijn naar onze mening opgaven, die niet aan bod dienen te komen bij de uitwerking van andere opgaven, maar waarover u als Raad middels de Omgevingsvisie vooraf een duidelijke visie zou moeten hebben dan wel ontwikkelen. Het gaat inderdaad vooral over *beheren,*

*onderhouden, verbinden en assimileren. Daarin schuilt de ware duurzaamheidsgedachte!*
Bovenstaand belang vraagt om een versterking van bestuurlijke en ambtelijke inzet en aanpassing van de concept-Omgevingsvisie, die nu te zeer gericht is op allerlei doelen waarbij de kern van wat belangrijk wordt gevonden om te borgen verdwenen is.

Van belang zijn derhalve vanuit onze visie op een duurzame toekomst voor Hilversum:

- Versterking van de inzet vanuit de gemeente op erfgoedgebied
- Het vooraf in kaart brengen van aanwezige waarden en kwaliteiten (ook van na 1965!)
- Het los van alle opgaven vervaardigen van cultuurhistorische analyses op wijkniveau
- Koppeling van herbestemmingservaring en duurzaamheidsopgaven
- In kaart brengen van herbestemmingskansen voor gebouwen
- Sterkere stem van afdeling erfgoed bij planontwikkeling: erfgoed als basis!
- Begeleiding van en stimuleren van herbestemmingsopgaven (oa een kerkenopgave komt er nog aan, visie hierop ontbreekt)

Wij vertrouwen naar aanleiding van de uitkomsten van de inwonersbetrokkenheid en het PlanMER op aanpassing van de concept-visie waarbij erfgoed nadrukkelijker tot uitdrukking komt als duurzaamheidsopgave alvorens de visie ter inspraak wordt gelegd.

Met vriendelijke groet,
Namens de commissie Noord-Holland,

Henk Dirkx
Voorzitter